

УДК 343.285

Олександр Володимирович ОЛІШЕВСЬКИЙ,
кандидат юридичних наук, доцент
(Харківський національний університет
внутрішніх справ)

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ УКРАЇНИ НА ПРЕДМЕТ НАЯВНОСТІ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА РЕЛІГІЙНОЮ ОЗНАКОЮ

Постановка проблеми. Міжнародний день вшанування жертв насильства за релігійною ознакою світова спільнота відзначає щороку 22 серпня. Стислий екскурс в світову історію демонструє нам суспільну небезпечність релігійної нетерпимості та дискримінації. Необхідно згадати мільйони людей, вбитих у період діяльності інквізиції, хрестових походів, релігійної війни для захисту ісламу тощо. Здавалося, що все залишилося в історії, але сьогодні на законодавчому рівні ухвалено закони, які містять відверту дискримінацію. Тому, згадавши історію, необхідно вказати на сучасні недоліки з метою недопущення трагічних наслідків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема різних форм нетерпимості та дискримінації присвячено дослідження багатьох науковців, серед яких Ю. М. Антонян, М. М. Бабаєв, О. М. Бандурка, Я. І. Гілінський, Є. О. Гладкова, В. О. Глушков, В. В. Голіна, І. М. Даньшин, В. М. Дрьомін, В. П. Ємельянов, Б. Є. Захаров, А. Ф. Зелінський, А. Ф. Істомін, В. С. Комісаров, О. М. Костенко, О. М. Литвинов, Д. А. Лопаткін, О. А. Мартиненко, В. М. Панькевич, В. О. Туляков, Н. Ю. Цвіркун та ін. Науковці якісно розробили категоріальний апарат, визначили складові частини та критерії визначення дискримінації, дослідили закордонний досвід, запропонували відповідні стратегії боротьби та багато іншого. Проте наразі залишилися поза увагою нормативно-правові акти, що дискримінують окремі релігійні організації.

Мета статті – кримінологічний аналіз нормативно-правових актів України на предмет наявності норм, які містять дискримінацію за релігійною ознакою, прогноз можливих наслідків та надання пропозицій щодо усунення недоліків.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 3 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» кожному громадянину в Україні гарантується право на свободу совісті. Це право охоплює свободу мати, приймати і змінювати релігію або переконання за своїм вибором і свободу одноособово чи разом з іншими сповідувати будь-яку релігію або не

сповідувати ніякої, відправляти релігійні культи, відкрито виражати і вільно поширювати свої релігійні або атеїстичні переконання¹. З метою захисту цього права ухвалено статті 161, 300 та 442 КК України.

У ст. 161 КК України встановлено кримінальну відповідальність за дії, спрямовані на порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. А у ст. 300 КК України передбачено відповідальність за ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Також цієї теми стосуються питання геноциду. Відповідно до ч. 1 ст. 442 КК України геноцид – це діяння, умисно вчинене з метою повного або часткового знищення будь-якої національної, етнічної, расової чи релігійної групи шляхом позбавлення життя членів такої групи чи заподіяння їм тяжких тілесних ушкоджень, створення для групи життєвих умов, розрахованих на повне чи часткове її фізичне знищення, скорочення дітонародження чи запобігання йому в такій групі або шляхом насильницької передачі дітей з однієї групи в іншу².

Дискримінація – загальноправове поняття, яке являє собою обмеження прав держави, юридичних або фізичних осіб (порівняно з іншими державами, юридичними чи фізичними особами)³. Відповідно до п. 2 ст. 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними⁴. Проте такий підхід до визначення дискримінації є вужчим порівняно з тим, що міститься в конвенціях про ліквідацію дискримінації. У них дискримінація визначається як будь-яке розрізнення, виняток, обмеження чи перевага, метою або наслідком яких є знищення або применшення визнання, використання чи здійснення на рівних засадах прав людини та основних свобод у політичній, економічній, соціальній, культурній чи будь-яких інших галузях суспільного життя⁵.

¹ Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 № 987-XII ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text> (дата звернення: 04.09.2021).

² Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 05.09.2021).

³ Иванов А. А. Справочник по теории государства и права: основные категории и понятия. Москва : Экзамен, 2007. С. 67.

⁴ Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17> (дата звернення: 05.09.2021).

⁵ Дискримінація: протидія чи її дискредитація? // Права людини в Україні. Інформаційний портал Харківської правозахисної групи. URL: <http://khp.org/index.php?id=1337252968> (дата звернення: 05.09.2021).

Для досягнення мети цієї роботи розглянемо детальніше суть дискримінаційних норм. У зв'язку з цим пропонуємо дослідити такі тези та аргументи до них.

I. Заборонена участь священнослужителів, релігійних проповідників, наставників визначених релігійних організацій у частинах, з'єднаннях Збройних Сил України та інших військових формуваннях України у місцях їхньої дислокації

Відповідно до п. 19 розділу 4 «Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Національній гвардії України», командування військової частини не допускає (обмежує діяльність) священників тих релігійних організацій, центри яких перебувають на території країни-агресора¹. Ця норма має своє продовження в п. 5 Перехідних та прикінцевих положень Закону України «Про внесення зміни до статті 12 Закону України “Про свободу совісті та релігійні організації” щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України». Тут зазначено, що не допускається надання переваг або накладення обмежень у діяльності релігійної організації (об'єднання), що входить до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої перебуває за межами України в державі, яку законом визнано такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України, крім обмеження доступу священнослужителів, релігійних проповідників, наставників такої релігійної організації у частини, з'єднання Збройних Сил України та інших військових формувань України у місцях їхньої дислокації або інших обмежень, передбачених законом².

Наказом Міністерства культури «Про затвердження релігієзнавчої експертизи щодо встановлення переліку релігійних організацій (об'єднань), які підпадають під дію норм частин сьомої і восьмої статті 12 Закону України “Про свободу совісті та релігійні організації”» від 25.01.2019 року № 37 призначено відповідну експертизу³. За результатами релігієзнавчої експертизи, проведеної Міністерством культури України відповідно до

¹ Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Національній гвардії України: Наказ МВС України від 24.03.2016 року № 205 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0557-16#Text> (дата звернення: 05.09.2021).

² Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України : Закон України від 20.12.2018 № 2662-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2662-19#Text> (дата звернення: 05.09.2021).

³ Про затвердження релігієзнавчої експертизи щодо встановлення переліку релігійних організацій (об'єднань), які підпадають під дію норм частин сьомої і восьмої статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» : наказ Міністерства культури від 25.01.2019 № 37 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0037734-19#Text> (дата звернення: 05.09.2021).

розділу II «Перехідних та прикінцевих положень Закону України «Про внесення зміни до статті 12 Закону України “Про свободу совісті та релігійні організації” щодо назви релігійних організацій (об’єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об’єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України» щодо зареєстрованих статутів релігійних організацій (об’єднань) для встановлення обставин, передбачених частинами сьомою та восьмою ст. 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», встановлено таке. Під дію згаданих частин цього Закону України підпадають релігійні організації (релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади), які діють на території України та входять до складу (є частиною) таких релігійних об’єднань: Руска (Російська) Істинно-Православна Церква (РІПЦ), Руска (Російська) Старообрядницька Церква (Безпопівська згода) інша назва – Древлеправославна Поморська Церква (ДПЦ), Українська Православна Церква (в єдності з Російською Православною Церквою (УПЦ), Руска (Російська) Древлеправославна Церква (РДЦ Новозибківська згода), Руска (Російська) Православна Старообрядницька Церква (РПСЦ))¹.

З іншого боку, згідно зі ст. 6 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», військовослужбовці мають право сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, відкрито висловлювати свої релігійні або атеїстичні переконання. Командири (начальники) військових з’єднань та частин надають можливість військовослужбовцям брати участь у богослужіннях та релігійних обрядах у вільний від виконання обов’язків військової служби час. Військовослужбовці не мають права відмовлятися або ухилятися від виконання обов’язків військової служби з мотивів релігійних переконань та використовувати службові повноваження для релігійної чи атеїстичної пропаганди. Вони мають право на придбання, володіння і використання релігійної літератури будь-якою мовою, а також інших предметів та матеріалів релігійного призначення. Ніхто не має права перешкоджати задоволенню військовослужбовцями своїх релігійних потреб. З іншого боку, держава не несе зобов’язань щодо задоволення потреб військовослужбовців, пов’язаних з їх релігійними переконаннями та відправленням релігійних обрядів, а створення релігійних організацій в органах військового управління, військових з’єднаннях та частинах забороняється².

Отже, участь священнослужителів, релігійних проповідників,

¹ Перелік релігійних організацій, яким необхідно внести зміни до статуту : інформація Міністерства культури України від 26.01.2019 року // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001734-19#Text> (дата звернення: 05.09.2021).

² Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (дата звернення: 05.09.2021).

наставників Української Православної Церкви (найбільша за чисельністю віруючих і священнослужителів в Україні), Руської Істинно-Православної Церкви, Руської Старообрядницької Церкви (Безпопівська згода) інша назва – Древлеправославна Поморська Церква, Руської Древлеправославної Церкви (Новозибківська згода), Руської Православної Старообрядницької Церкви у частинах, з'єднаннях Збройних Сил України та інших військових формуваннях України у місцях їхньої дислокації забороняється. Проте слід звернути увагу на те, що обмеження стосуються місця релігійної діяльності – місця дислокації військового підрозділу. Тобто поза місцем дислокації священнослужителі УПЦ мають право проводити богослужіння та релігійні обряди для військовослужбовців, а останні мають право їх відвідувати. По-друге, порушено право військовослужбовців спілкуватися із священнослужителями, релігійними проповідниками, наставниками зазначених вище релігійних організацій, а також брати участь у їх богослужіннях та релігійних обрядах у місцях дислокації військового підрозділу. Це порушення рівноправності громадян залежно від їх релігійних переконань. Воно відбувається поряд з тим, що представники інших релігійних організацій найняті на роботу в ЗСУ в якості капеланів. У Збройних силах України наявні військові священники від п'яти церков. За інформацією наданою Центром морально-психологічного забезпечення ЗСУ, капелани представляють релігійні організації так:

Православна церква України – 59,
Українська греко-католицька церква – 20,
Українська євангельська церква – 6,
Церква «Скинія» – 4,
Українська православна церква – 1¹.

II. Визначеним релігійним організаціям державною владою наказано змінити свої назви

Відповідно до ч. 7 ст. 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» релігійна організація (об'єднання), яка безпосередньо або як складова частина іншої релігійної організації (об'єднання) входить до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої перебуває за межами України в державі, яку законом визнано такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України, зобов'язана у своїй повній назві, зазначеній у її статуті (положенні), відображати належність до релігійної організації (об'єднання) за межами України, до якої вона входить (частиною якої вона є), шляхом обов'язкового відтворення у своїй назві повної статутної назви такої релігійної організації (об'єднання) з можливим додаванням слів "в Україні" та/або позначення свого місця в структурі іноземної релігійної організації.

Релігійним організаціям, які діють на території України та входять до

¹ Капелани в ЗСУ: скільки їх, яких церков, скільки заробляють // Інфографіка. URL: <https://novynarnia.com/2020/10/06/kapelany-v-zsu/> (дата звернення: 05.09.2021).

складу (є частиною) таких релігійних об'єднань, як Руська (Російська) Істинно-Православна Церква (РІПЦ), Руська (Російська) Старообрядницька Церква (Безпопівська згода); інша назва – Древлеправославна Поморська Церква (ДПЦ), Українська Православна Церква (в єдності з Російською Православною Церквою (УПЦ), Руська (Російська) Древлеправославна Церква (РДЦ Новозибківська згода), Руська (Російська) Православна Старообрядницька Церква (РПСЦ), згідно з переліком, який додано, у строк не пізніше трьох місяців внести до свого статуту (положення) передбачені частиною сьомою ст. 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» зміни та подати їх на реєстрацію у встановленому порядку¹.

Отже, Українську Православну Церкву (найбільшу за чисельністю віруючих і священнослужителів в Україні), Руську Істинно-Православну Церкву, Руську Старообрядницьку Церкву (Безпопівська згода) інша назва – Древлеправославна Поморська Церква), Руську Древлеправославну Церкву (Новозибківська згода), Руську Православну Старообрядницьку Церкву ч. 7 ст. 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» зобов'язано змінити свої назви. Зазначене вище порушує ст. 35 Конституції України, де церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави².

III. Кримінологічний прогноз можливих наслідків нормативно-правових актів України, що містять дискримінацію за релігійною ознакою.

Дискримінація і нетерпимість негативно впливають на суспільство в цілому й особливо на молодих людей. Такі наслідки охоплюють низьку самооцінку, самосегрегацію, внутрішнє пригнічення, виключення зі шкільних заходів, нереалізацію потенціалу, залучення до насильницьких екстремістських ідеологій, виключення зі школи, проблеми із здоров'ям / депресію³.

Як зазначено в одному із коментарів до КК України, метою дій, спрямованих на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження національної честі і гідності є значне посилення серед певних груп населення настроїв неприязні, почуття сильної ворожнечі й огиди до інших етнічних або расових груп чи конфесій, приниження позитивних якостей тієї чи іншої нації порівняно з іншими⁴. Із зазначеного видно, що наслідками пропаганди релігійної нетерпимості та дискримінації є стани неприязні, ворожнечі та огиди між групами

¹ Перелік релігійних організацій, яким необхідно внести зміни до статуту : інформація Міністерства культури України від 26.01.2019 року // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001734-19#Text> (дата звернення: 05.09.2021).

² Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.09.2021).

³ Директиви для педагогів по боротьбі з нетерпимістю і дискримінацією стосовно мусульман / Компас : посібник з освіти в області прав людини за участі молоді. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/religion-and-belief> (дата звернення: 05.09.2021).

⁴ Коментар до Кримінального кодексу України // Юридичні послуги Online : портал. URL: <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/024/159.php> (дата звернення: 05.09.2021).

населення. Останні, в свою чергу, стають мотивами вчинення кримінальних правопорушень.

Релігійна нетерпимість також використовується для підживлення ненависті та сприяння розвитку збройних конфліктів не стільки тому, що вона є причиною конфлікту, але через те, що релігійна приналежність використовується для створення ліній поділу, як це демонструють збройні конфлікти на Балканах і Кавказі. Наслідки міжнародного тероризму і «війни з тероризмом» були особливо руйнівними в Європі та за її межами, зокрема тому що релігійна нетерпимість змішується з ксенофобією та расизмом¹. Із вказаного випливає, що пропаганда такого виду нетерпимості або розрізнення тягне за собою війни або збройні конфлікти, наслідками яких можуть бути знищення релігійної групи, заповідання смерті, тілесних ушкоджень людям, повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміна меж території чи державного кордону країни, позбавлення волі, честі та гідності осіб, знищення або пошкодження майна, підприємств, установ, організацій, житлових будинків та об'єктів інфраструктури, забруднення або псування земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, знищення тваринного та рослинного світу, а також багато іншого.

Отже, із зазначеного вище можна виділити прямі та опосередковані соціально шкідливі та суспільно небезпечні наслідки зазначених вище дискримінаційних норм. Перші – порушення прав людини на свободу совісті, сприяння набуттю таких душевних якостей, як цинізм, байдужість, холоднокривність, жорстокість, появі страху і боягузтва, інших психологічних та психічних розладів. До опосередкованих наслідків належить та шкода, яка заподіюється наступними кримінально протиправними діяннями, мотивом яких є ненависть до певної групи населення – спричинення шкоди здоров'ю (завдання побоїв, легких, середньої тяжкості або тяжких тілесних ушкоджень), життю (доведення до самогубства, заповідання смерті, знищення релігійної групи – геноцид), матеріальних збитків (знищення, пошкодження або незаконне утримування релігійних споруд, культових будинків, релігійних святинь, майна, підприємств, установ, організацій, житлових будинків та об'єктів інфраструктури, забруднення або псування земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, знищення тваринного та рослинного світу тощо), повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміна меж території чи державного кордону країни, позбавлення волі, честі та гідності осіб, неправомірного порушення прав (на охорону здоров'я, освіту, працю, розвиток національних культурних традицій, свободу пересування, підприємницьку діяльність, участь в управлінні державними справами, судовий захист, створення навчальних закладів, здійснення виборчого права чи права брати участь у референдумі, недоторканість житла,

¹ Religion and belief // Council of Europe : офіц. сайт. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/religion-and-belief> (дата звернення: 05.09.2021).

таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції тощо).

Висновки. Отже, положення п. 19 розділу 4 «Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Національній гвардії України» та п. 5 Перехідних та прикінцевих положень Закону України «Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо обмеження доступу священнослужителів, релігійних проповідників, наставників Української Православної Церкви (найбільша за чисельністю віруючих і священнослужителів в Україні), Руської Істинно-Православної Церкви, Руської Старообрядницької Церкви (Безпопівська згода) інша назва – Древлеправославна Поморська Церква, Руської Древлеправославної Церкви (Новозибківська згода), Руської Православної Старообрядницької Церкви у частини, з'єднання Збройних Сил України та інших військових формувань України у місцях їхньої дислокації є дискримінаційними за релігійною ознакою. Порушено право військовослужбовців спілкуватися із священнослужителями, релігійними проповідниками, наставниками зазначених вище релігійних організацій, а також брати участь у їх богослужіннях та релігійних обрядах у місцях дислокації військового підрозділу, що передбачено ст. 6 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Це порушення рівноправності громадян залежно від їх релігійних переконань. Воно відбувається поряд з тим, що представники інших релігійних організацій найняті на роботу в ЗСУ як капелани.

Українську Православну Церкву, Руську Істинно-Православну Церкву, Руську Старообрядницьку Церкву (Безпопівська згода) інша назва – Древлеправославна Поморська Церква), Руську Древлеправославну Церкву (Новозибківська згода), Руську Православну Старообрядницьку Церкву ч. 7 ст. 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» та результатами відповідної експертизи зобов'язано змінити свої назви. Зазначене вище порушує ст. 35 Конституції України, де церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави.

Слід виділити прямі та опосередковані соціально шкідливі та суспільно небезпечні наслідки зазначених вище дискримінаційних норм. Перші – порушення прав людини на свободу совісті, сприяння набуттю таких душевних якостей, як цинізм, байдужість, холонокровність, жорстокість, появи страху і боягузтва, інших психологічних та психічних розладів. До опосередкованих наслідків належить та шкода, яка заподіюється такими кримінально протиправними діями, мотивом яких є ненависть до певної групи населення – спричинення шкоди здоров'ю (завдання побоїв, легких, середньої тяжкості або тяжких тілесних ушкоджень), життю (доведення до самогубства, заподіяння смерті, знищення релігійної групи – геноцид), матеріальних збитків (знищення, пошкодження або незаконне утримування релігійних споруд, культових будинків, релігійних святинь, майна, підприємств, установ, організацій, житлових будинків та об'єктів інфраструктури, забруднення або псування

земель, водних ресурсів, атмосферного повітря, знищення тваринного та рослинного світу тощо), повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміна меж території чи державного кордону країни, позбавлення волі, честі та гідності осіб, неправомірного порушення прав (на охорону здоров'я, освіту, працю, розвиток національних культурних традицій, свободу пересування, підприємницьку діяльність, участь в управлінні державними справами, судовий захист, створення навчальних закладів, здійснення виборчого права чи права брати участь у референдумі, недоторканість житла, таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції тощо). Описане показує необхідність видалення із нормативно-правових актів зазначених вище норм, повернення законодавства в попереднє положення.

Стаття надійшла до редакції 10.09.2021

Александр Владимирович Олишевский,

кандидат юридических наук, доцент

(Харьковский национальный университет внутренних дел)

КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ АКТОВ УКРАИНЫ НА ПРЕДМЕТ НАЛИЧИЯ ДИСКРИМИНАЦИИ ПО РЕЛИГИОЗНОМУ ПРИЗНАКУ

Проанализированы нормативно-правовые акты Украины на предмет наличия норм, содержащих дискриминацию по религиозному признаку. Выделены конкретные дискриминационные нормы. Определена их противоречивость Конституции Украины и Закону Украины «О социальной и правовой защите военнослужащих и членов их семей». Сделан прогноз о возможных последствиях нормативно-правовых актов Украины, содержащих дискриминацию по религиозному признаку. Предоставлено предложение по устранению недостатков.

Ключевые слова: противодействие преступности, религия, дискриминация, прогноз, законодательство.

Oleksandr V. OLISHEVSKYI,

PhD in Law, Associate Professor

(Kharkiv National University of Internal Affairs)

CRIMINOLOGICAL ANALYSIS OF THE REGULATORY LEGAL ACTS OF UKRAINE IN RELATION TO RELIGIOUS DISCRIMINATION

Legal acts of Ukraine for the presence of norms containing discrimination on religious grounds are analyzed. Specific discriminatory norms are highlighted. Their inconsistency with the Constitution of Ukraine and the Law of Ukraine "On Social and Legal Protection of Military Personnel and Members of Their Families" is determined. The forecast on the possible consequences of the legal acts of Ukraine containing discrimination on religious grounds is provided. The proposal for elimination of deficiencies is provided.

Key words: crime prevention, religion, discrimination, forecast, legislation.